

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه

به استناد بند ۱۲ ماده ۳ آیین نامه شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مصوب ۹۳/۷/۲۸)، آیین نامه زیر تدوین و به اجرا گذاشته می شود:

ماده ۱- هدف

تعیین چهارچوب قانونی برای اجرای صحیح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته، در تمامی زیر نظام های آموزش عالی

ماده ۲- تعاریف

۱. **وزارت:** وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. **موسسه:** هریک از دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی (اعم از دولتی و غیردولتی) است که دارای مجوز تأسیس از وزارت هستند.
۳. **آموزش رایگان:** تسهیلات قانونی که به موجب آن دانشجویان می توانند بدون پرداخت شهریه و صرفاً با سپردن تعهد خدمت، تحصیل کنند.
۴. **دانشجو:** فردی است که در یکی از رشته های دوره تحصیلی کارشناسی ارشد ناپیوسته برابر ضوابط، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل است.
۵. **دانش آموخته:** فردی است که یکی از دوره های تحصیلی را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کرده باشد.
۶. **مرخصی تحصیلی:** مدت زمان مشخصی است که دانشجو، برابر ضوابط معین، به طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.
۷. **انصراف تحصیلی:** فرآیندی است که در آن دانشجو به طور خود خواسته از ادامه تحصیل خودداری کند.
۸. **حضور:** شیوه ای از آموزش است که دانشجو در آن تمام وقت خود را به صورت چهره به چهره و تمام وقت به انجام می رساند.
۹. **غیرحضور:** شیوه ای از آموزش است که حضور فیزیکی دانشجو در تمام دوره تحصیل الزامی نیست.

۱۰. نیمه حضوری: شیوه ای از آموزش است که بخشی از آن به صورت حضوری و بخشی از آن به صورت غیرحضوری انجام می شود.
۱۱. استاد راهنما: یکی از اعضای هیأت علمی دارای مدرک دکتری است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پروژه، پایان نامه و یا رساله بر عهده دارد و از میان اعضای هیأت علمی همان موسسه (یاخارج از موسسه با مجوز از موسسه مبدأ) انتخاب می شود.
۱۲. استاد مشاور: یکی از اعضای هیأت علمی است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه، پایان نامه و یا رساله به عهده دارد و از میان اعضای هیأت علمی همان موسسه و یا متخصصان خارج از سازمان انتخاب می شود.
۱۳. مدرس: فردی است که به آموزش و مهارت آموزی در یک موسسه به صورت تمام وقت، نیمه وقت یا پاره وقت اشتغال دارد.
۱۴. برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته ای از دروس و فعالیتهای آموزشی هر رشته تحصیلی است که اهداف مشخصی را دنبال می کند.
۱۵. واحد درسی: مقدار مفاهیم یا مهارتهایی است که برای فراگیری دانشجو در طول یک نیمسال تحصیلی یا زمان معادل آن در نظر گرفته می شود. هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی(بازدید علمی) ۴۸ ساعت، کارورزی یا کار در عرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی ۱۲۰ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می شود.
۱۶. گروه آموزشی: بنیادی ترین واحد علمی موسسه متشکل از تعدادی عضو هیات علمی است که دارای تخصص مشترک در یک رشته علمی هستند.
۱۷. درس جبرانی: درسی است که به تشخیص گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، ضروری است.
۱۸. رشته تحصیلی: یک برنامه آموزشی است که با محتوا و روش شناسی خاص، در قالب برنامه درسی اجرا می شود.
۱۹. دوره کارشناسی ارشد: یک دوره تحصیلی که پس از دوره کارشناسی آغاز می شود و حداقل شامل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد درسی است.
۲۰. شیوه آموزشی - پژوهشی: شیوه ای است که محتوای برنامه درسی مربوط به آن علاوه بر واحد های درسی، مشتمل بر پایان نامه یا رساله نیز می باشد.

۲۱. شیوه آموزشی: شیوه ای است که دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و بدون گذراندن پایان نامه، دانش آموخته می شود.

۲۲. نیمسال تحصیلی: هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی است.

۲۳. پایان نامه: بخشی از شیوه آموزشی - پژوهشی است که در یک زمینه مشخص رشته تحصیلی و با راهنمایی استاد راهنما انجام می شود.

۲۴. هیأت داوران: اعضای هیأت علمی هستند که برای ارزیابی پایان نامه دانشجو در دوره کارشناسی ارشد مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب موسسه انتخاب می شوند.

ماده ۳- شرایط ورود به دوره

- داشتن صلاحیت های عمومی ورود به دوره برابر ضوابط؛
- دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره کارشناسی اعم از پیوسته و ناپیوسته مورد تایید وزارت؛
- قبولی در آزمون ورودی و یا کسب پذیرش از موسسه طبق مقررات مصوب وزارت؛

ماده ۴- آموزش در موسسه، مبتنی بر نظام واحدی و به زبان فارسی انجام می شود.

تبصره: موسسه اختیار دارد در صورت توانایی، برنامه درسی مصوب را با رعایت ضوابط برای دانشجویان خارجی و یا دوره های بین المللی به زبان غیرفارسی ارائه نماید.

ماده ۵- موسسه موظف است، برنامه های آموزشی و درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزرات را برای دوره ای که در آن با مجوز شورای گسترش آموزش عالی، دانشجو پذیرفته است، اجرا کند.

ماده ۶- مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد، دو سال (چهار نیمسال) است.

تبصره. در صورتی که دانشجوی مشمول آموزش رایگان در مدت مقرر دانش آموخته نشود، موسسه اختیار دارد مدت تحصیل وی را حداکثر تا دو نیمسال افزایش دهد. افزایش سنوات تحصیلی در نیمسال اول به صورت رایگان و در نیمسال دوم با دریافت هزینه طبق تعرفه مصوب هیأت امنای موسسه انجام می شود. چنانچه دانشجو در این مدت دانش آموخته نشود از ادامه تحصیل محروم است.

ماده ۷- تعداد واحد های درسی در دوره کارشناسی ارشد حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است که از این تعداد، در شیوه آموزشی - پژوهشی ۴ تا ۶ واحد آن مربوط به پایان نامه و مابقی به صورت واحد های آموزشی می باشد.

توضیح دانشگاه: تعداد واحدهای درسی در برخی از رشته ها براساس سر فصل دروس وزارت علوم یا شورای عالی برنامه ریزی

درسی دانشگاه تا ۳۸ واحد می باشد.

تبصره. دانشجو در هر نیمسال تحصیلی لازم است حداقل ۸ و حداکثر ۱۴ واحد درسی انتخاب کند. دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.

ماده ۸- چگونگی و ترتیب ارائه دروس هر دوره تحصیلی، رشته و یا گرایش، با رعایت پیش نیاز هر درس، طبق برنامه درسی مصوب، برعهده گروه آموزشی است.

ماده ۹- تعداد واحدهای دروس جبرانی به تشخیص گروه آموزشی حداکثر ۱۲ واحد است.

تبصره ۱: کسب نمره قبولی ۱۲ در دروس جبرانی، الزامی است ولی نمره مذکور در میانگین نیمسال و کل دانشجو محاسبه نمی شود و هزینه این دروس طبق تعرفه مصوب هیأت امناء موسسه از دانشجو دریافت می شود.

تبصره ۲: زمان استفاده شده برای دروس جبرانی در سقف سنوات تحصیلی دانشجو محاسبه نمی شود.

توضیح دانشگاه: به ازای گذراندن ۱۲ واحد جبرانی یک نیمسال به سنوات آموزشی دانشجو اضافه می شود. در صورتی که این

واحد ها کمتر از ۱۲ واحد باشد به ازای هر واحد؛ یک ونیم هفته، به سنوات دانشجو افزوده می شود.

ماده ۱۰- در موسسه های آموزش عالی دولتی، آموزش رایگان برای هر دانشجو، در دوره کارشناسی ارشد صرفاً یک بار امکان پذیر است.

تبصره. دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت حذف غیر موجه درس به تشخیص موسسه یا عدم کسب نمره قبولی در هر درس، برای انتخاب مجدد آن درس، موظف به پرداخت هزینه درس مربوط مطابق تعرفه مصوب هیأت امنای موسسه است.

توضیح دانشگاه: براساس یکی از مصوبات شورای آموزشی دانشگاه درخواست حذف غیر موجه درس بررسی نمی شود و حذف

درس امکان پذیر نمی باشد.

ماده ۱۱. تحصیل همزمان در دوره کارشناسی ارشد در موسسه ها (اعم از دولتی و غیر دولتی) ممنوع است.

ماده ۱۲- برنامه ریزی و تصمیم گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدید نظر و غیره طبق شیوه نامه اجرایی مصوب موسسه انجام می شود.

ماده ۱۳- ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس از سوی مدرس آن درس، و براساس حضور و فعالیت دانشجو در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون کتبی مستمر و پایانی برای دروس نظری در طول و پایان هر نیمسال تحصیلی انجام می شود و بر مبنای عددی از صفر تا بیست قابل محاسبه است.

توضیح دانشگاه: کمینه نمره آزمون کتبی پایان ترم ۱۲ نمره می باشد.

ماده ۱۴- حضور دانشجو در تمام جلسات کلاس درس در شیوه حضوری الزامی است.

تبصره ۱. اگر دانشجو در طول نیمسال تحصیلی در یک درس بیش از سه جلسه و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس غیبت کند، نمره آن درس صفر و در صورت تشخیص موجه بودن غیبت از سوی موسسه، آن درس حذف می شود.

توضیح دانشگاه: غیبت نباید بیشتر از نسبت سه شانزدهم مجموع ساعات آن درس باشد.

تبصره ۲. در صورتی که واحد های انتخابی یا باقیمانده دانشجو در پایان هر نیمسال به تشخیص موسسه، بنا به دلایل موجه و خارج از اراده دانشجو به کمتر از ۸ واحد درسی برسد در این صورت این نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل در سنوات تحصیلی وی محسوب می شود، اما میانگین نمرات این نیمسال در مشروط شدن دانشجو بی تأثیر است.

تبصره ۳. نحوه حضور دانشجو در جلسات کلاس درس در دوره های نیمه حضوری و غیر حضوری طبق شیوه نامه مصوب موسسه انجام می شود.

ماده ۱۵- در شرایط خاص، حذف یک یا تمام دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تأیید موسسه قبل از شروع امتحانات و با رعایت و احتساب در سنوات تحصیلی امکان پذیر است.

توضیح دانشگاه: دانشجو درخواست خود را باید از طریق پورتال دانشجویی ارائه نماید و این حذف با رعایت ماده ۱۸ می باشد.

ماده ۱۶- حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۲ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۴ است.

تبصره ۱. دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس، نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذرانند، نمره یا نمره های مردودی قبلی در ریز نمرات تحصیلی دانشجوی، فقط ثبت و باقی می ماند اما این نمره ها در محاسبه میانگین کل دوره بی اثر و صرفاً آخرین نمره قبولی در آن درس ملاک محاسبه میانگین کل دوره خواهد بود.

تبصره ۲. گذراندن دروس با استفاده از تبصره ۱، مشروطی دانشجوی در نیمسال های قبل را خنثی نمی کند.

تبصره ۳. تسهیلات تبصره ۱ دانشجویانی را که به دلیل تقلب و یا حکم کمیته انضباطی، نمره مردودی دریافت می کنند، نمی شود.

ماده ۱۷- چنانچه میانگین نمرات دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد، دانشجوی در آن نیمسال مشروط تلقی می شود.

تبصره. دانشجویی که دو نیمسال تحصیلی اعم از متوالی یا متناوب مشروط شود از تحصیل محروم می شود.

ماده ۱۸- دانشجوی می تواند با احتساب سنوات تحصیل، یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره. بررسی سایر مصادیق مرخصی تحصیلی مانند مرخصی زایمان، مرخصی پزشکی در صورت تأیید پزشک معتمد موسسه، ماموریت همسر یا والدین، بدون احتساب در سنوات تحصیلی در اختیار موسسه است.

ماده ۱۹- دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً و به صورت کتبی به اداره تحصیلات تکمیلی تسلیم کند. دانشجوی مجاز است فقط برای یک بار و تا دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد در غیر اینصورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی، صادر می شود.

توضیح دانشگاه: دانشجوی بایستی درخواست خود را از طریق پورتال دانشجویی به مدیریت آموزشی ارایه نماید.

توضیح دانشگاه: از دانشجوی نوبت دوم در صورت انصراف قبل از شروع نیمسال تحصیلی مندرج در تقویم آموزشی دانشگاه،

شهریه نیمسال دریافت نمی شود و در صورت انصراف از شروع نیمسال تا قبل از تاریخ حذف اضافه شهریه ثابت و در صورت

انصراف بعد از تاریخ حذف اضافه شهریه ثابت و متغیر نیمسال محاسبه می گردد.

تبصره ۵. تصمیم گیری برای بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل بر عهده موسسه است.

ماده ۲۰. تغییر رشته، انتقال و میهمانی در دوره کارشناسی ارشد ممنوع است.

تبصره ۱. معادل سازی و پذیرش واحد های درسی گذرانده شده دانشجو در موسسه قبلی طبق شیوه نامه مصوب موسسه امکان پذیر است.

تبصره ۲. به ازای هر ۸ تا ۱۴ واحد از دروس معادل سازی شده، یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو کاسته می شود.

ماده ۲۱. دانشجو باید قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، موضوع پایان نامه خود را با نظر استاد راهنما و تایید گروه آموزشی انتخاب کند.

تبصره ۱. شرایط و نحوه انتخاب استاد راهنمای خارج از موسسه یا در رشته هایی که عضو هیات علمی با مرتبه علمی استادیار وجود نداشته باشد طبق شیوه نامه موسسه انجام می شود.

تبصره ۲. انتخاب استاد مشاور، به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه آموزشی، از اعضای هیأت علمی همان گروه و موسسه یا خارج از موسسه امکان پذیر است.

ماده ۲۲. دانشجو پس از تدوین پایان نامه و تأیید استاد راهنما، باید با رعایت ضوابط موسسه در حضور هیأت داوران از پایان نامه خود دفاع کند.

ماده ۲۳. نمره پایان نامه در میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می شود:

- مردود (کمتر از ۱۴)
- متوسط (۱۵/۹۹ - ۱۴)
- خوب (۱۷/۹۹ - ۱۶)
- خیلی خوب (۱۸/۹۹ - ۱۸)
- عالی (۲۰ - ۱۹)

ماده ۲۴. ملاک دانش آموختگی، داشتن میانگین کل حداقل ۱۴ براساس واحد های گذرانده آموزشی و دفاع از پایان نامه است.

تبصره. چنانچه میانگین کل دانشجویی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی آن دوره کمتر از ۱۴ باشد دانشجو اجازه دفاع از پایان نامه را ندارد و تنها یک نیمسال با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی به وی فرصت داده می شود تا با اخذ مجدد حداکثر ۱۰ واحد از درسهایی را که با نمره کمتر از ۱۴ گذرانده است، میانگین کل واحدهای گذرانده را به حداقل ۱۴ برساند، در این صورت اجازه دفاع از پایان نامه به وی داده می شود.

ماده ۲۵. چنانچه دانشجویی تمام واحدهای آموزشی دوره را با میانگین کل حداقل ۱۴ گذرانده باشد ولی نتواند یا نخواهد از پایان نامه خود دفاع کند باید در مدت مجاز تحصیلی، معادل تعداد واحد پایان نامه و طبق نظر گروه آموزشی، واحد یا واحدهای درسی مرتبط با رشته تحصیلی را اخذ و با میانگین کل حداقل ۱۴ بگذراند تا در دوره مذکور به شیوه آموزشی دانش آموخته شود. نوع شیوه دانش آموختگی در دانشنامه قید می شود.

توضیح دانشگاه: تغییر شیوه آموزشی دانشجو منوط به موافقت استاد راهنما، شورای گروه یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و اعلام به مدیریت آموزشی می باشد.

تبصره. دانشجویی که به هر دلیل نتواند دوره تحصیلی را به پایان برساند، فقط گواهی گذراندن واحد های درسی به وی اعطا می شود.

ماده ۲۶. چنانچه دانشجو در هنگام تدوین پایان نامه اقدام به تخلف علمی (سرقت علمی، جعل، تقلب، کپی برداری و غیره) نماید و این موضوع از سوی موسسه اثبات شود، از ادامه تحصیل محروم و صرفاً گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده دریافت می کند.

تبصره. احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام پایان نامه از سوی موسسه، منجر به ابطال مدرک تحصیلی صادر شده خواهد شد.

ماده ۲۷. تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع قابل قبول از پایان نامه در شیوه آموزشی - پژوهشی و یا زمان ثبت آخرین نمره درس در شیوه آموزشی است.

ماده ۲۸. موسسه می تواند بخشی از اختیارات خود را در این آیین نامه به گروه آموزشی یا یک کمیته منتخب، تفویض کند.

ماده ۲۹. مسئولیت حسن اجرای این آیین نامه و هرگونه پاسخگویی قانونی مترتب بر آن، بر عهده موسسه است و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی وزارت است.

ماده ۳۰- این آیین نامه در یک مقدمه، ۳۰ ماده و ۲۱ تبصره در جلسه شماره ۸۶۶ مورخ ۱۳۹۴/۷/۴، به تصویب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی رسید و برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ و پس از آن لازم الاجرا است./